



Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkesztő: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, V., Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: A fakó pézsmapoczkok Európában. Répássy Miklós. — Halászat és vadászat a Velencei tavon. — A leggyakoribb halbetegségek. (Folyt. és vége) Landgraf János. — A völgyzárók halászat hasznosítása. (Folyt.) Simonffy Gyula. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Hirdetések.

A fakó pézsmapoczkok Európában.

Írta: Répássy Miklós.

A fakó pézsmapoczkokról, ennek a nálunk eddig teljesen ismeretlen állatról, két közleményt is olvastunk már hazai szaklapjainkban. Az egyik a „Természettudományi Közlöny“ ez idei 13. számában jelent meg Lambrecht Kálmán tollából, a másik „A Természet“ című folyóirat X. évfolyamának 1. számában (1914. VII/1.) e címen: „Kártékony állat-e a hódpatkány?“ A minő tárgyilagosan figyelmeztet az első cikk arra a veszélyre, amely az állatnak Európába való behurcolásával jár, oly egyoldalú elfogultsággal mondja azt ártatlannak a második, a behurcolás helyéről eredő közlemény.

Az állat iránt való feltűnő érdeklődésnek pedig tényleg az a rendkívüli nagy veszedelem az oka, amely a mértéktelen elszaporodása és életmódja nem csak a halastavak, de általában mindenféle földtöltéses vízimunkálatra nézve jelent.

Lapunk múlt évi 17. számában mi is hírt adtunk már az „új halellenségről.“ Az osztrák halászati egyesületnek f. évi április hó 27-én megtartott nagygyűlésén aztán oly aggodalmat keltő adatok kerültek a nyilvánosságra, hogy a m. kir. földművelésügyi minisztérium is szükségesnek látta a Cseh- és Morvaországban észlelt kártételek közelebbi tanulmányoztatását. Miután részemre jutott a szerencse, hogy e kiküldetésben eljárjak, módomban van részletesebben is tájékoztatni olvasóinkat e valóban komoly, fenyegető veszedelemről.

Megbízatásom alapján érintkezésbe lépve a „Zemská Jednota Rybářská pro Království české“ (Halászegyesületek országos kötélke a Cseh királyságban) egyesülettel, f. évi május hó 25-én Budweisba utaztam. A vezetett egyesület vezetői a legodaadóbb készséggel szolgáltak minden irányban felvilágosítással és közvetítésük révén e város környékén több oly tógazdaságot volt

alkalmam meglátogatni, amelyek e veszedelmes állat a szó szoros értelmében ellepett már.

Az állat, amelyről szó van, a *fakó pézsmapoczkok* (Hódpatkány, Fiber Zibethicus Cuv. Ondatra zibethika Link). Őshazája Északamerika s az északi szélesség 28—70°-a között van elterjedve. A rágcsálók rendjébe s az egér családjába tartozik. De rokonai között a nagyobb fajta képviselője, mert a kifejlett példányok (1. kép) elérik az 50—60 czm. (F. évi április 26-án a Schwarzenberg herceg-féle Thönischen pagonyban — Luditz kerület — 54 czm. hosszú pézsmapoczkot ejtettek el.) nagyságot, amely méretnek a fele a csupasz s oldalt összelapított, kardszerű farkra esik. Brehm mint az egerek családjának egyetlen hasznos nemét említi az *értékes préme* miatt.

Bizonyára ez volt az oka, hogy a csehországi *dobřešti* uradalomba érdemesnek tartották betelepíteni. A betelepítés, sajnos, nagyon is sikerült, mert mindössze Csehországban el van terjedve. Kohl F. adatai szerint (Öest. Fischerei Zeitung, 1913. No. 13., 14. és 15. Die Bisamratte in Böhmen.) 1907-ben már Příbram és Beneschau járása nyugati részében, 1908-ban Pizek járásában és Rozmítal környékén, 1909-ben Blatna járásában Smichovtól délre és Horovitz vidéken látták, 1910-ben meg már nagyon sűrűsödik az ellepett helyeken s egyes lakott helyiségek közé való tévedése sem ritkaság. 1911-ben már Prága körül, az utolsó két évben pedig Melník, Raudnitz, Saaz, Wittingau és Frauenberg határában észlelték. Most már egyes híradások szerint átlépte az ország határait is, különösen az Elbe mentén északra, Szászország felé.

Az ellepett vidéken rendkívüli szaporúságát tapasztalták. Míg eredeti hazájában évente csak egyszer párosodik és 3—6 kölyköt hoz világra, addig Csehországban évente háromszor is kölykezik és a 9—10 fias

fészkek sem ritkák. Volt rá eset, hogy egy megölt anya-állat testében 12 darab már szőrös kölyköt találtak. Májusi látogatásom alatt a schlüsselburgi uradalomban egy erdőőr már 20—30 czm. nagyságú fiatal poczkokat pusztított el. (2. kép.) Bizonyos tehát, hogy a pázás ideje már télen kezdődött, mert a vemhesség körülbelül 6 hétig tart s ahhoz is kell idő, hogy a kölykök ily nagyra fejlődjenek.

Ma már több millióra becsülik Csehországban a behozott 4 pár ivadékát! Mindez arra mutat, hogy az állat itt kedvezőbb körülmények közé került, mint volt őshazájában. Szerény véleményem szerint az minden esetre bizonyos, hogy ott sokkal több lehet a természetes ellensége, mint itt a gondosan művelt mezőségek s ápolit erdőségek közepette, a hol a nagyszámú s iskolázott erdővédő személyzet egyik legfőbb gondja az ártalmas dúvadak irtása.

gyakori egy másik bejárat is, a mely a víz színén van. A víz fenekén levő nyilástól a partoldalban, illetőleg a tó töltésében 20—30 czm. átmérőjű cső vezet felfelé közvetlenül a földszín alá, a hol a lakóhelyül szolgáló üreggé bővül ki. Ebből az üregből aztán mindenfelé ágaznak el gyakran igen nagy távolságokban kilyukadó ilyen csőszerű járatok a föld felszine alatt mindössze 15—20 czm.-nyire. *Ebben az aknamunkájában rejlik az állat legnagyobb veszedelme.*

A tavak töltéseit teljesen tönkre teszi. Már a megtelt tóban észrevehető a töltés lába mentén a víz alatt előtűnő világos foltok. Egy-egy ilyen folt a poczok által ásott lyukakból kikapart laza föld, melytől a sötétebb humuszos, agyagos részt a víz kilúgozza s csak a világos színű nehezebb homokot hagyja ott. De a rombolás akkor tűnik elő igazán, a mikor a tavat lecsapolják. Ott áll pusztán a megbolygatott töltésrészsű



1. kép. Pézsmapoczkok.

Nagyon kedvező viszonyokat talált itt az Ondatra a rendkívül gazdag vízhálózat között, de különös ennek az országnak büszkeségét alkotó s nemzeti vagyonuknak igen jelentékeny részét kitevő nagyterjedelmű (36.000 hektár) tógazdaságok közepette.

A pézsmapoczkok ugyanis valósággal *víziállat*. A vizek partján tanyázik s életmódja a hódéhoz hasonlít. Kitűnő úszó. Kormányul a farkát használja. Legjobban az álló vagy csendes, nyugodt folyású vizeket szereti. Életműködésének legjellemzőbb s egyszersmind legveszedelmesebb munkája: *a földbe vájt üregek*, a melyeket a vizek partján készít. Ezek kétfélek: egy részük lakóhelyül s a szomszéd fekvőségekkel való közlekedés céljaira szolgál, másik részük, a melyek egyszerűbbek, minden valószínűség szerint fiasító helyek s a kölykök felnevelésére valók.

A bejárat nyílások mindkét típusnál *a víz alatt* és pedig a víz fenekén vannak. Az elsőnél azonban igen

lecsúsztatva, utána szakadt a korona gyepes teteje. (3. kép.) A töltés valósággal ki van marva; megkeskenyedett lyukas teste semmi biztonságot nem nyújt többé. Ujra kell építeni. Nem használ ellene semmiféle burkolat. Volt alkalmam látni több helyütt (Blatnán, báró *Hilprandt* uradalmában, Schlüsselburgban báró *Lilgenau* tógazdaságában), hogy a gránitkoczkákkal burkolt töltésrészsükön (4. kép) a burkolat alatt teljesen aláaknázták a töltést úgy, hogy a töltés teste a burkolat mögött horpadt be. A tó fenekén, a burkolat lába alatt, kerül a mögé s ássa fel magát a töltés testében a víz színe fölé. A töltés koronája alatt vájja aztán ki üreges lakását s vezet attól tovább földalatti meneteit.

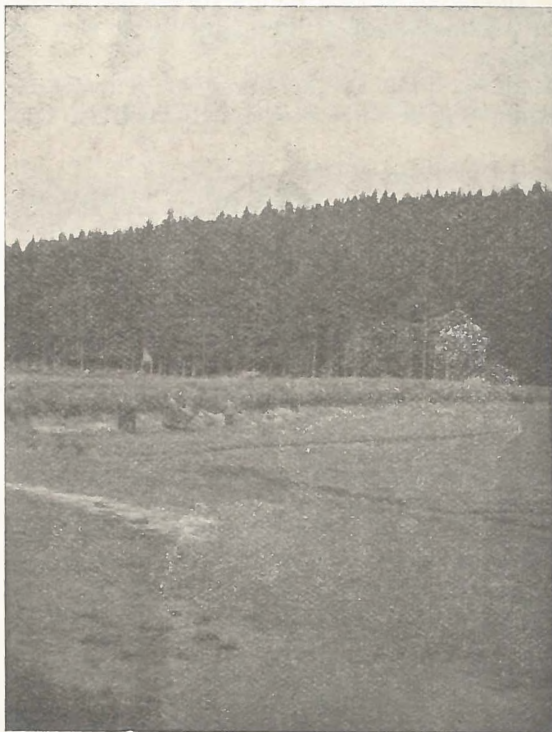
A megtámadott töltéseken természetesen igen gyakoriak a horpadások. A járó-kelők lába alatt besüpped a talaj. Az egyáltalán nem zavarja az állatot, hogy a töltés rendes közlekedési útul szolgál. (5. kép.) Láttam olyan tótöltést ilykép megrongálva, a melyen állami út,

községi út vezet, sőt épen a blatnai vasútállomás közelében (Sztrakonicz-blatnai vonal) az ugyancsak tó mentén haladó vasuti töltésbe is belékapott már. Ilyen

semmivé válik. A tó vizének 20—30 czm.-rel való megdagadása esetén, a mi minden hirtelenebb zápor-nál megeshet, a víz behatolhat a kikotort üregekbe,



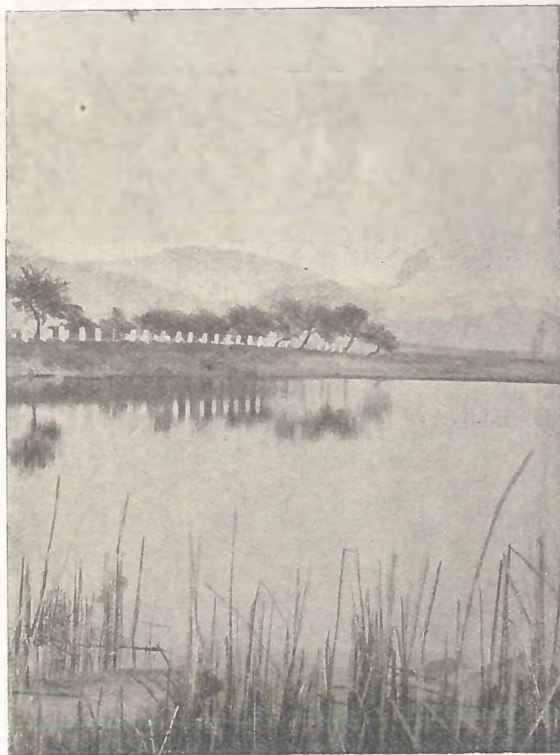
2. kép. A schlüsselburgi (Csehország) uradalomban 1914 május 27-én lőtt pézsmapoczkok-kölykök.



3. kép. Pézsmapoczkoktól megrongált töltés.



4. kép. Kövel burkolt töltés, melyet a pézsmapoczkok megtámadott.



5. kép. Országútul szolgáló töltés, melyet a pézsmapoczkok megtámadott.

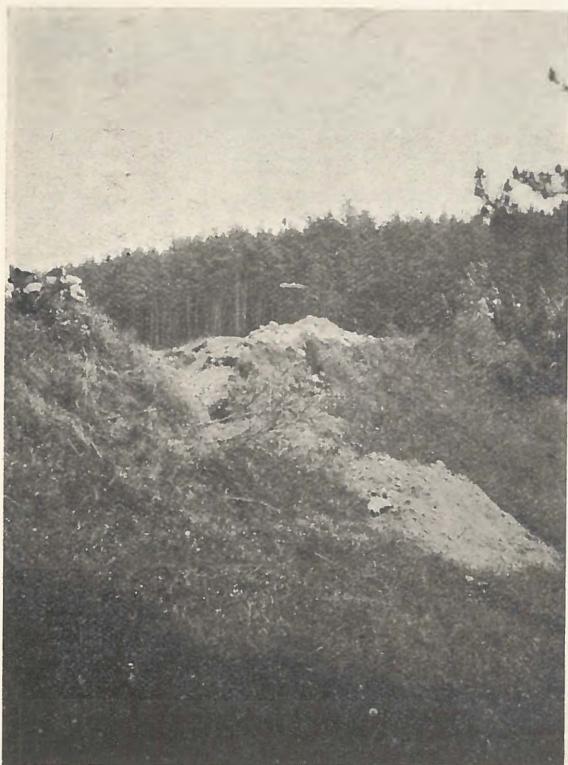
helyeken aztán valósággal közveszedelmet jelentők az ilyen rongálások.

A megtámadott töltések biztonsága természetesen

áttörheti a töltés túlsó rézsűjét s ha idejében észre nem veszik, ki is szakítja a töltést. Ilyen töltésszakadást (6. kép) volt alkalmam látni a schlüsselburgi uradalomban,

a hol a miatt e tavaszon folyt le egy kisebb tó vize a benne levő pontyivadékkal együtt. Visszatértem után pedig értesítést kaptam a fentnevezett egyesület titkárától, hogy a beállott zivataros esőzéseknél, május 27-én, Bukovsko község határában folytak le halastavak, mert a pézsmapoczkoktól keresztül-kasul fúrt töltéseik átszakadtak.

Tudvalevő, hogy a Csehországban fennálló tógazdaságok mind régi keletűek s töltéseik oly méretekké váltak



6. kép. Pézsmapoczkoktól megfúrt s aztán kiszakadt töltés.

megépítve, hogy évszázadok viszontagságai közepette is szilárdul állottak eddig. Most azonban ezek az állatok megjelenése valósággal illozóriussá teszi minden erősségüket és létalapjukban veszélyezteti a tógazdaságokat.

(Folyt. köv.)

Halászat és vadászat a Velencei tavon.

Hasonló cím alatt foglalkoztunk lapunk ezévi 18-ik számában azzal a támadással, melylyel Szikla Gábor úr a Velencei tavon ezidőszáig folytatott halászati üzemet illette, azért, mert állítólag a vadászatra és a vízi vadakra ártalmas. Hivatkozott cikkben, szigorúan tárgyi alapon igyekeztünk e vád tarthatatlanságát kimutatni. Nagy örömünkre szolgál jelezhetni, hogy állásfoglalásunkat a közvetlen érdekelttség szívesen fogadta, sőt mint a hozzánk érkezett nyilatkozatokból megállapítható, osztatlan elismerésben részesítette. Eme nyilatkozatok több adattal olyan irányban világítják meg a kérdést, a melyek még sokkal közvetlenebbül látatják a tamadó tájékozatlanságát és azt, hogy legcsekélyebb ok sem forgott fenn a kétféle közigazgatási ág között ellentétet keresni akarni, mivel az intéző körök, az esetleges érdekellentétek megszüntetése iránt idejekorán intézkedtek, sőt intézkedésük hatása tényleg mutatkozik is.

Informálóink nyilatkozata közül a legértékesebbet kívánjuk ismerletni, nevezetesen azt, a melyet a székesfehérvári ft. káptalan egyik jeles tagja és tehát közvetlen érdekelt: dr. Klausz György kanonok, káptalani dékán úr juttatott hozzánk, a ki ezen ügygyel hehatóan foglalkozott azért is, mert a vármegye hatósága, a szóban forgó panasz tárgyában őt kérte fel véleményének közlésére.

Szerintem, írja Klausz dr. úr, a vízi szárnyasok apadására vonatkozó okok között a fészekpusztítást túlhajtottnak és erőltetettnek tartom és semmiképpen sem fogadhatom el a halászati tilalom felfüggesztését veszedelmes körülménynek. Hiszen köztudomású, hogy az előbbi bérlők idejében, a tilalmi időszakban sokkal több ember járta a tavot, mint a legutóbbi két évben. Négy-öt évvel ezelőtt Z. G. gazdasági felügyelőnk társaságában a pákozdi és sukorói magaslatokról nézve magam is láttam, hogy a tó tele volt orvhalásszal, a kik közül aznap délután 39-et fogtak el a csendőrök. Tudomásomra jutott továbbá, hogy egyik-másiknak a nádasokban ladikjaik és bárkáik voltak elrejtve, gyakran 70–80 kg. pontytal terhelten. Úgy hiszem Szikla Gábor úr is egyetért velem abban, hogy azok az orvhalászok bizony akkor sem igen tartózkodtak a madarak zavarásától és tojásaik elszedésétől, a mint bizony ma is kaphatók ilyen „kihágásra“, annival inkább, mert ritkán jelentik fel őket s ha fel is jelentik, nevetségesen csekély büntetésben részesítik őket. Egy-két korona bírság, vagy egy napi „ülés“-heverés, avagy letartóztatás nem tartja vissza a 30–50, sőt 100 koronás napi keresettől a tóparti könnyenélőket és csavargókat. Velük szemben intés és figyelmeztetés mitsem használ, vigyorogva vágják vissza: „hát majd „ülünk“, „heverünk“ egy napot vagy keltőt“.

A káptalani tórész úri vadász bérlői eddig még soha sem tettek panaszt amiatt, hogy a jelenlegi halászbérlő alkalmazottjai a madarak tojásait pusztítják. Ellenben ismételen is alaposnak bizonyult panaszok merültek fel egynémely vadász ellen amiatt, hogy azok éppen a fészekrakás, a tojás és költés idején vadásznak legtöbbit, és gyakran reggeltől estig nyugtalanítják a fészkelő madarakat puskázással és hajtóik lármájával. Felette kívánatos volna, ha akár a minisztérium, akár a vármegye alkotna olyan szabályzatot, mely a madarak számára megfelelő kiméleti időt biztosít, nemkülönben, hogy korlátozza a vadászati jogot, illetve a vadászok számát a területhez mérten, hogy aránylag csekély területek birtokosai folytonos vadászásukkal a szomszéd területek madarállományát is ne pusztíthatnák. Ha ezt meg lehetett valósítani a halászatra vonatkozólag, miért nem lehetne ezt az eljárást a tavak vadászatára nézve is keresztülvinni?

Szikla Gábor úr jóakarattal, de általánosságban szól a madarak ügyéről. Szívesebben vettük volna, ha legalább egy-két személyt is megnevezett volna a fészekrablók közül. Látott üres fészkeket, s ezekből következtet a halászokra. Tettenért egyént nem említ, de gyanúsítja a halászokat. Vajjon miért nem gyanakszik inkább a vadászok hajtóira, meg az orvhalászokra? Hiszen a jogosított halászok kizárólag a tószéleken járnak, mert ott legcsekélyebb és azért legmelegebb a víz, tehát főleg ott sütkéreznek ama vén nyurga pontyok, a melyeknek fogása a tilalmi időben megengedve lett. Fogásuk, illetve irtásuk érdeke a halaszgazdaságnak, de érdeke a bérlőknek is. Ezzel szemben a vadászok a tó belsejében járnak hajtóikkal együtt, s én mégsem gyanúsítom őket fészekpusztítással. Úgy vagyok meg-

győződve, hogy egymás érdekeit kölcsönösen és becsületesen védhetik a saját érdekeik mellett. Mi ilyen szándékkal adtuk bérbe a halászatot és a vadászatot. Ha másként volna a gyakorlatban, kérünk neveket és tényeket!

A halászati szerződés 12. pontja szerint „tilos vízimadarakat fogdosni vagy azok tojásait pusztítani. A haszonbérlok s alkalmazottaik kötelesek a mások által elkövetett bármely halászati kihágást, *vadorzást, vadászatot, vízimadarak fogását, tojásaik elpusztítását* megakadályozni s előfordult esetekben a tetteseket feljelenteni s arról a haszonbérbeadó társulat igazgatóját azonnal értesíteni.” A társulat ezek szerint tehát a maga részéről nagyon is állást foglalt a madárvédelem tekintetében. De kéri és várja mások, kiváltképpen a hatóságok támogatását is.

Ezeken kívül megállapítom, hogy a halászati bérlők alkalmazottaikat, a velük kötött szerződés alapján, elbocsátás terhe mellett kötelezték a fészkek pusztításától való tartózkodásra.

Egyébként megbízható és szakavatott egyének állítása szerint a tó nyugati részén jelenleg több madár van, mint évekkel ezelőtt, a mit az újabban ismét felvett vadászatokon terítékre került vadak száma is igazol. Viszont abban rejlik az oka annak is, hogy legújában az eddigi haszonbérrel szemben 50%-kal magasabb összegű haszonbéri ajánlatot kaptam.

A tó keleti részén a madarak tanyái, a nád pusztulása miatt, nagyon is szűkre szorultak, hiszen a mai nádasok a régieknek alig képezik negyed—ötöd részét. Ezt a körülményt Szikla Gábor úr aligha vette figyelembe.

Egyebekben teljesen magamévá teszem a „Halászat” című szaklapnak f. évi szeptember 15-én kelt 18. számában e tárggyal foglalkozó cikkében foglaltakat, kijelentvén, hogy a fészkek ellen nemcsak szívesen és köszönettel vesszük, de tisztelettel kérjük is a hatóságok segítségét, hogy adott esetekben minél szigorúbban megtorolhassuk e barbár eljárást, legyenek bár elkövetők halászati alkalmazottak, vagy partmenti közösségek gyermekei, suhanczai, csavargói, dologkerülői, avagy olyan egyének, kik jelzett tetteik révén a most említettek közé magukat lealacsonyították.

Eddig a bevezetésben hivatkozott nyilatkozat. Helytállóságát annál inkább kell értékelnünk, mert nem amúgy öltetszerűleg a tavon megfordult, hanem eme hatalmas vízterület több mint fele részének gazdasági hasznosítását hosszú idő óta intéző és ennek kapcsán nagyon sok tapasztalatot gyűjtött egyéniség meggyőződését tárja elénk. A ki ezt figyelemmel olvassa, egy perczig sem kételkedhet abban, hogy nagyon is mélyen gyökeredző bajokkal állunk szemben. Azokat egészen megszüntetni nem is lehet, legfeljebb csak javítani tudunk valamennyire, azt is azonban csak együttes és kítartó munka árán. Nos a halászati társulat megtette már is, a mit lehetett. Am lásson munkához a vadászati érdekelttség is. Tennivalója akad bőven. Hogy egyebet ne említsünk, tanítsa ki mindenek előtt a tavat járó stüssziket a tenyésztés alatt szükséges kimélet hasznáról. Aztán tegye magáévá a vadászati kihágási ügyeket abban az értelemben, hogy ne engedje a tavon elkövetett vadászati kihágásokat 1—2 korona bírság kirovásával elintéztetni. Tapasztalásból mondhatom, hogy a hatóság is másként kezeli eme kérdéseket akkor, ha látja, hogy van, aki azok iránt érdeklődik, s ha kell szakértelemmel is támogatja őt eljárásában.

A mi pedig speciálisan Szikla urat és tisztelt vadásztársait illeti, ha majd nem csupán a vadlelövésben rejülő mulatság kiélvezésére és zsákmányrekordok teremtésére szorítkoznak, hanem célravezető munkássággal és ha kell megfelelő áldozatok árán is szolgálják a vadállomány szaporítását: akkor tarthatjuk őket jogosítottaknak arra, hogy harmadik személyek ellenében érdekeik védelmét követeljék. De akkor sem, olyan alakban és olyan alapon, mint azt Szikla úr tenni jónak látta.

A leggyakoribb halbetegségek.

(Folyt. és vége.)

Meglehetősen gyakori s a haltenyésztésben kevésbé jártasnak is szemetszűrő pontybetegség a *vöröskór*. A megtámadott hal hasi része több-kevesebb mértékben piros lesz. Azt mondhatjuk, hogy ez bárkabetegség, amennyiben főleg akkor és ott támadja meg a halakat, a mikor és a hol zsufoltan és melegvízben tározzuk őket. A betegség előidézésében többféle baktérium részes, amelyet tudományos vizsgálat tud ugyan szétválasztani, gyakorlat szempontjából azonban egy a jelentőségük és azonos az ellenük való védekezés is: a halaknak erősen áramló, minél frissebb vízbe való sürgős áthelyezése. A vöröskór is okozhat a halak között nagy kárt, ámde kellő időben történő kezeléssel nem nehéz azt megelőzni sem, mert tapasztalás szerint elég hamar gyógyulnak e bajból.

Annál veszedelmesebb halbetegség úgy a tenyésztetre, mint a halárúsra nézve a pisztrángok *kelevénykórja* vagy *furunkulózisa*. Az általa megtámadt állatok izomzatában véres, gennyes tömlők keletkeznek, amelyeket egy ideig a bőr fõdi ugyan, lassanként azonban ezt is megtámadja, amikor a gennygyülem utat tör magának kifelé.

Ezen betegségről az utóbbi időben annyi szó esett, hogy teljesen elégségesnek tartjuk az idevágó adatokat rövidesen idézni. Magát a betegséget, költőházakból már vagy 20 év óta ismerik, nagyobb jelentőséget azonban azért nem tulajdonítottak neki, mivel sehol sem okozott érzékenyebb kárt. Őt évvel ezelőtt azonban nyílt vizekben is fellépett főleg Németország, Svájc és több más állam vizeiben, amióta a halállományra nézve jelentékenyen veszedelmessé vált. Bár szakkörök általánosan vallják ezt a nézetet, a betegség terjedésével szemben, eddig csupán némi rendőri intézkedésekkel védekeznek, sőt ilyen rendelkezéseket is csak kivételesen találunk.

Előrehaladt stádiumban nem nehéz a betegséget felismerni; mivel azonban látható külső jelenségek nélkül is virulhat, alattomosága csak növeli veszedelmes jellegét. Azt mondhatjuk, a vevőnek több oka van a lappangó fertőzéstől tartani, mint a már kifejezetten megállapíthatótól. A betegség kitörésekor néha nagyon nehéz a helyzetet áttekinteni.

Noha a kelevénykór alapján salmonidabetegség, mint laboratóriumi kísérletek igazolják, kedvezőtlen körülmények között azt más halfajok is megkaphatják, sőt igazában nincsen is halfajta, a melyik e betegségnek ellentállhatna. Átoltással, avagy pedig, ha kelevénykóros halakkal soká együtt tartjuk őket, valamennyire átszarmazhat. Igaz ugyan, hogy nem mindegyiken támadnak kelevények, hanem septicámia áll be, de ebben aztán végre is elpusztulnak. Viszont az is áll, hogy a szabad természetben mást, mint salmonidafélt

nem lep meg s így tényleg csakis ezen fajtákra nézve van jelentősége.

Itt ott ugyan merült fel gyanú arra nézve, hogy tóban élő pontyok is megkaphatják a furunkulózist. Tényleg akadhatnak is néha olyan kórképekre, a melyek e gyanúnak tápot adnak, a mennyiben a bőrön, avagy izomzatban mutatkozó sérülések néha nagyon hasonlítanak a szóbanforgó kelevényekhez. Ha azonban behatóbban vizsgáljuk, még inkább pedig, ha bakteriológiai vizsgálati módszerhez is folyamodunk, könnyű lesz a két eset közötti lényeges különbséget feltárni. Míg a kelevénykórnál a genyacszkó mélyen az izomzatba nyul és tartalma mindig véres és genyes, addig sérülésnél éles sebhátrolásra, egészséges környezetre és erős izomzatra akadunk. Ha pedig a furunkulózis baktériumának a kitenyésztéséhez látunk, hamarosan meggyőződhetünk arról, hogy pontynál a furunkulózisgerjesztő baktériumot a kulturában nem találunk, tehát nem is beszélhetünk kelevénykóróról. Ez bizonyára nagyon vigasztaló a pontytermelőkre, mert hiszen e nélkül is ki van téve annyi veszedelemnek, hogy igazán sajnálatos volna, ha még egy ily súlyos természetű baj szaporítaná amazok sorát.

Az ímént érintett pontybetegségnek, a melynek oka még nincsen teljesen tisztázva, nem kell valami különösebb jelentőséget tulajdonítanunk. Meg lehet, hogy alapjában pontytetvek okozta sérülésre vezethető vissza; de lehetnek más okai is. Egy ideig az *actinomyces* nevű sugárgombára gyanakodtak, amennyiben az a pontyoknál elég nagy szereppel bír és a jelzett sebhelyeken igen gyakran feltalálható. Újabb kutatások azonban amellelt szólnak, hogy a jelzett gombafaj csakis utólagosan települhet az említett sebhelyekre.

Az *actinomyces* is lehet azonban betegség gerjesztő pontyoknál, miként az egy év óta tisztázottnak tekinthető. Hatásában elég jellemző elváltozásokat eredményez, melyről a szakértő biztosan ráismerhet. Áll pedig ez abban, hogy az egészséges pontynál, kivált nyáron mutatkozó zsírtömeget túlnagyná teszi, azaz oly rendkívüli fejlődést biztosít számára, hogy a belek mintegy beágyazódnak eme zsírtömegbe. A zsír annyira felszaporodik, hogy a májat szinte elnyomja. Jellegzetes ezen gombára nézve, hogy a hashártyából kiindulva a beleket támadja meg. Lassanként elpusztítja a májat, veséket stb. s nekik olyan külsőt ad, mintha valamennyit összefüggő zsírtömeggé változtatta volna. Ama vastag zsírréteg, melyet a pontyok úszóhólyagján nem ritkán találhatunk, rendszeren az *actinomyces* jelenlétére vall.

Hányszor megtörténik, hogy egyik-másik haltenyésztő, a ki egy elhullott pontyot lel, a halál okának felderítése végett boncolva a hullát, azért, mert a hasürben nagymennyiségű zsírt talál, ebből arra következett, hogy állítja a lehető legegészségesebb és kifogástalanul táplált volt. Pedig hát a látszólagos egészségi túltengés teszi éppen gyanússá a hal pusztulását. Az elhajosodás ugyanis az *actinomyces* sugárgomba jelenlétére utal s így tudományos vizsgálat megejtését teszi indokolttá. Egyébként a betegség lefolyása igen lassú s az általa okozható kár is csekély, ha piacraérett halakat támadja meg. Az ilyen halak különben akadálytalanul értékesíthetők is, mivel az őt fogyasztó emberre nézve legcsekélyebb veszedelemmel sem jár.

Ennek a kapcsán helyenvalónak látjuk azt különösen is hangsúlyozni, hogy bár a halak sokféle betegségnek vannak alávetve, felette örömdetes az a tény, hogy közöttük egy sincs, a melyik az emberre áterjedhetne. Élve fogott, kellően megfőzött vagy megsütött hal, soha

sem tehet embert beteggé, még akkor sem, ha fertőző betegségben volt; ellenben tanácsos óvakodnunk élet-telen, ha bár látszatra romlatlan husú halaknak fogyasztásától, ha azokon valamely betegség jeleit észlelhetjük.

Tavakbn tenyésztett pisztrángoknál nagy szerepe van a *bélgyulladásnak*. Pisztrángot vásárló vevőnek nagyon is ügyelni kell arra, hogy a kínált halakat jól és czél-szerűen tartották-e és nem szenvednek-e emésztési zavarban? Bélgyulladás fennforgásáról a vevő maga is meggyőződhet, mert ha kimult, avagy betegnek látszó halakat felbont és azt látja, hogy a belek *pirosak* (normális viszonyok között fehérek, esetleg halványsárga színűek) a mellett, főleg ha a belek véredényei, ezek között a finomszálúak, a pattanásig duzzadtak, eme betegséget jellemző szimptomákkal van dolga. Eme körülményekre a vevőnek nemcsak azért kell ügyelni, mert a bélgyulladás önmagában is ártalmas — de megfelelő kezeléssel, kiváltképpen az állatok koplaltatásával meg is szüntethető — de ügyelni kell azért is, mert az ilyen bélbeteg salmonidákra hamarosan átragad a kelevénykór is. Így a szivárványos pisztráng — mely egészséges állapotban jól ellentáll a fertőzésnek, bélgyulladás esetén könnyen felszedi a baktériumokat és rendszerint általános megbetegedés lesz a sorsa.

Szivárványos pisztrángoknál, ha őket nehezen emésztethető eledellel, mint vágóhídi zsiros hulladékokkal, avagy konzervekkel intenzíven takarmányozzuk, elég gyakori eset a *májnak beteges elhajosodása*, a melynek nyomán anémia keletkezik, a mi viszont gyakran nagy veszteségeket okoz. A májnak degenerálódása aránylag igen lassu folyamat, s létezését hamar elárulja a hal feltűnő sötét színe. Ha a vevő ilyesmit lát és meggyőződik arról, hogy a gyanús színű hal májaja világos sárga színű és puha, még inkább, ha az sárga és piros foltos, sohase mulassza el azt előbb tudományos vizsgálatnak alávetetni.

Egyik leginkább tanulmányozott halbetegséget képez a salmonidák *kergekórja*. Nevét a betegség ama sajátosság, vízszintes síkban és körben történő forgástól veszi, melyet a beteg állat szünet nélkül végez. A ki kergekóros halak által lakott tavat látott, sohasem feleli el a látványt, melyet a minduntalan a víz színére törő, ott nagy gyorsasággal saját tengelye körül forgó halacska addig végez, míg kimerülten a fenékre hull. Kis várattva újból kezdí azt a munkát és folytatja napokon, sőt néha heteken át — mindaddig, míg végre erejének tökéletes kimerültével tönkre megy. Ezen betegség okozója egy parányi szervezet a spórás állatok közül, mely a hal csontvázára települ. Rendszerint a fejben, a hallószervek tájékán foglal helyet először. Eme részről a lymph csatornákon át hatol a fej porczába és onnan tovább a hallószervekbe és lesz a mozgási zavarok okozójává. Később az állkapocsra is áterjed. Ennek folytán az alsó állkapocs feltűnően fejletlen marad, az ízület megmerevedik és elcsontosodik, amiért az állat képtelen száját bezárni. Továbbá nagyon gyakori szimptoma a hal farkának feltűnő megteketedése is, miről a laikus is könnyen felismerheti e betegség fennforgását. Ha tehát valaki pisztrángivadékokat vásárol és ezek között több olyan példányt lát, a melyeknek farkaúszója feltűnően fekete, legyen óvatos, mert nagyon is közel esik a gyanú, hogy kergekórságról, vagy pedig ezen átesett ivadékról lehet szó. Ugyanis bármily gyilkoló legyen is ez a betegség, egyesek kiállják az epidemiát. Sőt enyhe lefolyás esetén sok meggyógyul közülök, de bizony valamennyi nyomorék marad és rosszul fejlődik.

A kormányzó megiekételését szintén a parazita okozta, mely mint jeleztük legelőször is túlnyomóan a hallószerveket támadja meg, anélkül azonban, hogy csak ezekre korlátozódnék, hanem ameddig az állat csontváza porczos, ennek egészére elterjed. A csontot nem bántja. Ebben van annak a magyarázata, hogy a betegség miért tapasztalható csak apró halaknál és nem abban a korban és fejlettségénél, amidőn a porczok már csonttá merevedtek. Ebben az értelemben valószínűleg gyermekbetegségnek tekinthetjük.

A kergekór dolgában abban a helyzetben vagyunk, hogy legtöbbször határozottan eldönthető, vajjon a betegség az eladó, avagy a vevő tavában érte-e a halakat. Ugyanis a halacska csontváza legfeljebb augusztus hónapig lágy és porczos annyira, hogy azon a szóban levő parazita megtelepülhet. Ha tehát a vevő ősszel kapta a vásárolt ivadékot s csak azután észlelt kergekórós halakat, egész nyugodtan és határozottsággal vonhatja felelősségre az eladót, mert a fertőzés az eladás, illetve átvétel idején már tényleg fennállott, s csak későbbben tört ki.

Az elmondottakból valaki azt gondolhatná, hogy ilyen ügyleteknél mi mindig csak a vevőt tartjuk szemelőtt, az eladót pedig eleve, mint hibás és gyanús felet tekintenénk. Hangsúlyozzuk, hogy ilyen szándék távol áll tőlünk, annyival is inkább, mert hát legkevesebb sem állítható, hogy a vevőnek csak igaza, az eladó pedig csak bűnös lehet. Hiszen az ilyen fellevés annál kevésbé lehet helytálló, mivel a vevő, mint termelő, igen gyakran kezdőszámba megy és mint ilyen tájékozatlansággal fog a munkához. A kiserber, a ki egy-egy tó kihasználásán akar munkálkodni, vajmi gyakran úgy okoskodik, hogy célját illetőleg neki egyéb dolga sincs, mint jófajta halakat vásárolni és őket a tóba szabadon eresztetni, minden egyéb magától adódik. Ám ez helytelen kiindulási alap, mert hát a haltermelés terén is a tudás és gyakorlat nélkülözhetetlen kellékek, s az, a ki néhány év óta űzi ezt a foglalkozást, mint eladó, rendszerint tájékozottabb a vevőnél. Sőt hajlandók vagyunk javára még azt is feltételezni, hogy mint megbízható üzletember, ha nem is lelkiismeretességéből, de üzleti érdekből kifolyólag mellőz olyan törekvést, hogy általa betegnek ismert halakat más tenyésztőknek eladjon és azzal ártson üzleti hírnevének, a helyett, hogy a bajban sínylőddőket otthon fogva, netáni gyógyítással igyekezzen felhasználhatóvá tenni. Az ő nézőpontjából különösen is megfontolandó, hogy csekélyebb mérvű fertőzések, a melyek nála lappangók maradtak volna, vajmi könnyen kitörhetnek a szállítás folytán megviselt halakon. Eme körülmények egy majdan alkotandó törvény kezelését is nagyban nehezítik és bizony nem egy alkalommal lesz kénytelen az eljáró hatóság az eladó jóhírnevét még akkor is honorálni, ha halai bizonyíthatólag fertőzöttek voltak. Egészen bizonyos azonban, hogy ilyen ügyekben csupán az elpusztult anyagon végzett kórbonczati vizsgálatok alapján ítéletet hozni nem szabad, hanem okvetlenül szükséges lesz az eladó tavainak egészségi viszonyaira is kiterjeszkedni, sőt néha még azt is beható tanulmány tárgyává kell majd tenni, hogy minő viszonyok és körülmények között éltek a halak ott hónapokkal előbb. Csakis így lesz lehetséges az eladót mentesíteni. Bizonyos azonban az is, hogy halak eladásától eredő bármiféle vitánál mindkét fél meghallgatandó, talán a tenyészhalakat illetőleg még inkább, mint ha piaci árú forog szóban.

Landgraf János.

A völgyzárók halászati hasznosítása.

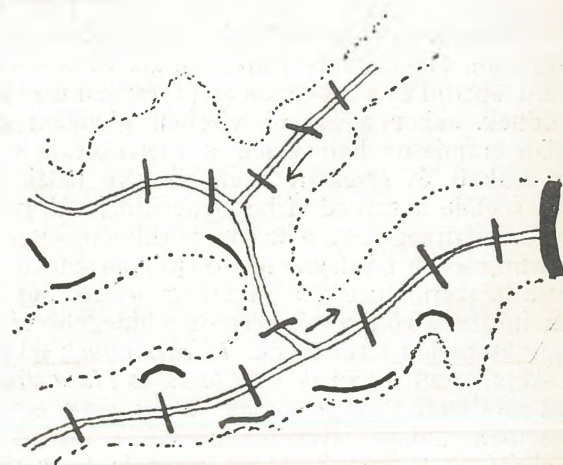
Ismerteti: Simonffy Gyula.

(Folytatás.)

I. A tógazdaságban alkalmazott módszereknek a völgyzáróknál való alkalmazása iránt tett javaslatok.

Brüggmann W. kereskedelmi tanácsos azt ajánlotta, hogy a völgyzáró be- és kifolyásánál s más alkalmas helyén a halak fogására alkalmaztassanak önműködő fogóberendezések. Az általa ajánlott berendezés lényegileg a következő: A völgyzáró nagydimenziójú falazata alatt egy állandó jellegű, masszív anyagból épült medencze (tavacska) létesítendő. A medenczét vízszintes rostély borítja és ugyancsak rostélylyal van ellátva a medencze nagyméretű túlfolyója is. Lehalászásnál a halak a lecsapódó zsilip csövének keresztül áramló vízzel a medenczébe jutnak, a nagyobbak a rostélyon fennakadnak a kicsinyebbek ezen keresztül esnek. A medencze legmélyebb pontján el van látva a halak összefogdosása végett lecsapoló csövel. Az összes csövek félretolható fedéllel nyithatók és zárhatóak.

A *Brüggmann* által ajánlott berendezés gondolata alapjában téves, mert eltekintve a kituduló víz nagy nyomásától, illetve a halak esetleges megsérülésétől, a halak egyenesen elmenekülnek a lecsapoló cső okozta erős vízáramlás elől. Az utóbbi időben teljesített vizsgálódások szerint ugyanis a halak oldalán vonalalakjában végigfutó ideghálózat igen érzékeny szerv a vízben előforduló egész kis vízáramlásokkal szemben is. Megjegyzi *Thienemann*, hogy ha ez nem volna így, akkor az összes folyami halaink rövid időn belül a tengerbe jutnának. *Huppertz* és *Eberts* a halászat megkönnyítése végett azt ajánlja, hogy a völgyzáró mederterületébe beépített kisebb töltések segítségével létesítsék többkevesebb tavacska, a melyekben a halak a víznek bármely okból történő apadásával megrekednek. A tavakat bárhol, a völgyzáró mellékvölgyeiben, öblözetekben, a meder rézsűjén el lehet helyezni és rendeltetésük abban állana, hogy nyári szárazság alkalmával különösen a fiatalabb halak számára elegendő víz maradjon vissza, továbbá a sekély vízben a lehalászás — a mi egyébként a rendes halászszerzőkkel (hálók, varsa, horgok) történik — meg van könnyítve. Ezen tavacska elhelyezését az alábbi ábra mutatja:



- a völgyzáró medervonala
- ==== árok a völgy legmélyebb pontján
- keresztölések

A mint az ábrából látható, a völgyzáró medrének legmélyebb pontjait a völgyek mentén (1 m. széles) árokhalózat borítja, a melyben szárazság idején a nagyobb halak is meghúzódhatnak.

Hasonló berendezést javasolt *Frenzten* aacheni építészeti tanácsos is. Az eddigi tapasztalatok azonban nem igazolták ezen berendezések gyakorlatiasságát. A völgyzárók igazgatóságai mind oda nyilatkoztak, hogy ezek a quasi másodrendű völgyzárók tartós vagy jövedelmező létesítése, a beiszapolódás, a tavaszi jégzajlás rongálásai folytán kivihetetlen vagy ha kivihető is, általuk kismennyiségű halat lehet csak kifogni.

Mint említettem *Eberts* és *Huppertz* ezen tavacsák főelőnyének azt tartják, hogy a piaczképes halak abban a víz apadásával megfogódnak, mellékhasznuk pedig, hogy az ivadékhal a felfalástól megvédtetik, továbbá, hogy a meder legtermékenyebb része tartósan víz alá kerül. *Thienemann* szerint ezen utóbb említett előnynek tényleg van valami értéke, különösen a parttal parallel futó töltéssel elzárt lankásabb vizeken, hol tartós vízállással kétségtelenül dús flóra s ezzel karöltve hasonló állati élet fejlődhetik ki.

A szóban forgó lehalászó tavak létesítése ellen azonban két lényeges kifogást lehet emelni:

1. Az eddigi tapasztalatok szerint az elért eredményeivel szemben költségesek.

2. Nem működnek jól, mert a víz apadása alkalmával a halak még idejekorán az anyamederbe menekülnek.

Igaz ugyan, hogy az eredeti javaslat szerint a nagy költségek elkerülése végett a keresztöltések földhányásból (földszállítással nélkül) 1—1,5 m. magasra és zsilip nélkül lennének kiképzendők, de éppen ezért kétséges azoknak tartóssága. Eltekintve attól a kedvező esettől, a midőn a töltés szakszerű építés mellett állandóan vagy hosszabb ideig víz alatt van (a midőn azonban hivatásának sem felelhet meg kifogástalanul) a töltések tartóssága az uralkodó szél irányától és a hullámvérés időtartamától függ. Egyenes, hosszú, az uralkodó szeleknek kitett völgyben a hullámvérés, kivált a vízből kinyúló töltéskoronával szemben olyan erős lehet, hogy az a töltést rövid idő alatt megrongálja, illetve megsemmisíti. De ha technikailag nem nagy költséggel lehetne is a töltéseket tartóssá tenni, akkor is felette kétséges, hogy a haszon, a fogási eredmény, arányban állana-e a kiadással? Az eddigi tapasztalatok (Versevölgyzáró) ennek ellene mondanak. Igen valószínű, hogy nagyszámú hal maradna vissza az ilyen tavacsákban. Ha ugyanis a víz ezen kis tavak koronája felé kezd apadni és a hullámok arról részben már vissza is verődnek, akkor a kis tó vízében okvetlen olyan szokatlan áramlások lépnek fel, a melyeket a szabad vízhez szokott és érzékeny szervvel bíró halak megéreznek s előle a szabad vízbe menekülnek. Ugyanerre készíti a pisztrángot az a másik körülmény is, hogy ezen kisebb, csekély tavak vize nyáron jobban felmelegszik. Tapasztalás szerint pedig a pisztráng nyáron és napközben inkább a völgyzáró mélyebb s hidegebb részein, mint annak szélén tartozkodik. *Thienemannék* tehát teljesen skeptikusan fogadják az *Eberts* és *Huppertz* által ajánlott módszert s azt mondják, hogy csak egyetlen egy esetben tudják javasolni az efféle másodrendű mederelzárások létesítését. Akkor ugyanis, ha a völgyzáró valamely öblözetét vagy mellékágát a közlekedés feltartása végett különben is átkellene tölteni. Ebben az esetben azonban ez a áttöltés — miután rendszerint víz táplálja, továbbá mert a töltésbe épített zsilippel

a vizet a fővölgy vízszínéből függetlenül is fenn lehet tartani — inkább önálló, kisebb völgyzárószámba menne; kétségtelen azonban, hogy ivadéknevelés céljára igen jól fellehetne használni.

A völgyzárók halászati berendezésére ajánlotta még *Huppertz* a merítőhálók könnyebb kezelése céljából, hogy a völgyzáró gátfalba helyenként vasdarúkat, továbbá hasonló célból a vízfalba erősített vaskonzolokon nyugvó pallót, végül, hogy az éjjeli halászat gyakorolhatása végett a völgyzáró felett elektromos ívlámpákat alkalmazzanak. Úgy ezen, mint a fentebb tárgyalt és a völgyzárók lehalászásának megkönnyítése végett javasolt módszerek *Thienemann* szerint a gyakorlatban vagy nem vihethők ki, vagy a remélhető eredménnyel szemben költségesek.

E javaslatokkal szemben *Thienemann* a völgyzárók halászatát mint rendes tavi halászatot tekinti és főigyekezete az, hogy az e téren meglévő akadályokat megszüntesse, vagy legalább is mérsékeljék. Módjai és eszközei a következők:

A horgászat. A horgászat fejlettebb gazdasági viszonyok között a völgyzárók halászati hasznosításának kétségtelenül fontos módja. A völgyzárók rendszerint természetüli szépségekben is bővelkedő tájakon terülnek el s így a természetkedvelők, a sportemberek szívesen keresik azokat fel. Miután a sporthalász az engedélyért és a kifogott halért szívesen hoz anyagi áldozatot, a sporthalászat völgyzáróknál arra hivatott, hogy a halászatból befolyó aránylag csekélyebb jövedelem hézagait kipótolja.

A horgászás azonban a völgyzárók okszerű halászati kihasználására egyedül nem alkalmas és nem elégséges. A kezdő években tapasztalható legkedvezőbb halhúszaporodás sem ér sokat, ha megfelelő számú és súlyú halat ki nem fogunk, ha a völgyzárót alaposan le nem halászunk. Minden halasvíznek évente egy bizonyos mennyiségű halat kell szolgáltatni, mert különben a túlszaporodó állomány elegendő táplálék hiányában visszaesést (minőségi) fog szenvedni. Az okszerű kihasználás szempontjából nem helyes tehát a völgyzárókban kizárólag a horgot alkalmazni, hanem ehhez a különböző hálófajtákat is igénybe kell venni.

A hálóhalászat. A völgyzáróhalászatnál eddig főképp 3 típusú hálót használtak: az eresztő- (tükör-) hálót, a varsát és a húzóhálót (gyalom).

Az egyszerű eresztőháló szokásos nézetei a következők: 25 m. hosszúság, 1,25 m. magasság, 30 mm. szembőség (a 40-es nem bizonyult jónak). Anyaga 100-as számú 6-szoros fonál. A háló alsó ina lószőrből van és ólomgolyókkal van terhelve, felső része nyárfakéregdarabakkal ellátva, mely által a felszínen úszik és függőlegesen áll a vízben (ára körülbelül 15—20 márka). Ez a hálófajta, a hol eddig még alkalmaztak, jó eredménnyel járt. Alkalmazható bármely időben s bármilyen vízállás mellett, s előnye, hogy önműködő, a halak a vízben úszkálva fejükkel és törzsükkel benne megnyaklanak. Hibája — a mi miatt igen gyakran panaszkodnak — az, hogy a benne megnyaklott hal nagy része megsérül, sőt el is pusztul. Ez a panasz bizonyos esetekben indokolt lehet, ott t. i., a hol a kifogott halakat távolabb eső piacra kell szállítani s e végből hosszabb-rövidebb ideig raktározni. Németországban ez az eset nem igen fordul elő, miután ott a völgyzáró mellett létesült vagy a környékbeli helységek vendéglőjében minden kifogott hal (pisztráng) fogyasztóra talál.

A kettős- esetleg hármassalú tükörháló alkalmazása azonos az előbbivel. A háló falai egymáshoz közel, parallel vannak felállítva: még pedig a hármassal a szűk-

szemű háló közepén, a két bőszemű pedig amannak két oldalán. A hal a hálónak neki úszva, a szűkszemű hálót a bőszeműn át magával ragadja és az így képzett zacskóban bennreked. A hálóban a hal nyugodtan van és állítólag nem sérül meg. Ezen hálóval a völgyzárókban szerzett tapasztalatok meglehetősen negatívek. Azt állítják, hogy a sok hálószem feltűnik a halnak és elkerüli azt. Folyóvízeknél hajtóhalászat mellett e hálók alkalmazása indokolt lehet, nagyobb völgyzáróknál azonban nincs meg a lehetősége annak, hogy a halakat a hálónak neki hajtsák.

A varsát lehet mindenütt alkalmazni, a hol hozzáértők vannak. A varsát helyesen falállítani nehezebb, mint az eresztő- (tükör-) hálót. Valóságos „kunszt“, éles megfigyelés, gyakorlat és ügyesség szükséges hozzá. Elsősorban a halak vonulásának útjait kell kitapasztalni. A varsa kvalitatíve a tükörhálónál jobb eredményt szolgáltat, mert benne a halak mind életben maradnak. A fonalból készült varsát jobbnak találták, mint a drótból valót. A varsákat rendszeren éjjelre helyezik ki, reggel pedig felszedik. A Verse-völgyzárónál — a hol a varsához igen jól értenek — a szárnyas varsákat a völgyzáró meder felső részén, közel a patak torkolatához helyezik el csónakról rudak segítségével olyan mélyen, a mint az csak lehetséges. A varsa szája a patak felé van fordítva s ügyelnek arra, hogy a varsák szárnyai — nehogy előttük vagy mellettük a halak elmenekülhessenek — egymást ériék. A varsák jobb és kényelmesebb elhelyezése végett ajánlják, hogy az említett helyen a medret, mindenféle lomtól, fatuskótól stb. meg kell tisztítani vagy hogy a varsák elhelyezésére a mederben lapos, hosszú árkokat ássanak ki. Varsával mindaddig lehet halászni, míg az időjárás engedi. Miután a varsában fogott hal épségéből és frissességéből semmit sem veszít, a varsa alkalmazása különösen ott lesz indokolt, a hol rendes fogyasztás nincs és így a halat raktározni kell, továbbá a hol anyahalakat fognak ikratermelés céljából. Természetes, hogy az említett esetekben haltartókról is kell gondoskodni. Ilyenek létesítésére rendszerint bőven van alkalom akár a völgyzáró gátfala alatt, akár a völgyzáró valamely mellékvölgyében, ha a völgyzáró egy részét gáttal elrekesztjük, vagy akár függetlenül a völgyzárótól, bármely forrás vizét felfoghatjuk ilyen célra. A völgyzáró halászathoz *Eberts és Huppertz* ajánlották még a Rajnán használni szokott ú. n. „Ankerknüle“-t. Ez egy 8—35 m. hosszú, 4 m. magas háló 8—10 m. széles nyílással. A nyílás a folyó fordával szembe néz és a háló úgy működik, mint a varsa. Tapasztalatok azonban eddig erről a készségről a völgyzárókban nincsenek.

A dobóhálót (pendelhálót) eddig még csak az Urft völgyzáróban alkalmazták. Az eredmény elég jó — de rosszabb a tükörhálónál.

Az eresztő- (tükör-) hálón és varsán kívül a völgyzáróhalászatnak 3-ik jelentékeny eszköze a húzóháló (kerítőháló vagy gyalom). A használni szokott húzóháló hossza 100 m., magassága 15 m., közepén egy 7 m. hosszú, zsákalakú részzel. A szembőség 32, a zsák végefélé 15 mm. *) Anyagakenderfonal. Az alsó és felső ín lószőr, felül parafauszóval. A kerítőhálóval, a hol eddig alkalmazták, a hol a kezeléséhez értettek és a hol alkalmazását a talajviszonyok megengedték, általában jó eredményt értek el. A pontyféle halak közül többfelét kerítőháló nélkül fogni sem lehet. Ez a háló alkalmas nagymennyiségű halnak sértetlen állapotban való kifo-

gására. A hozzáértőket nevelni kell és pedig vagy a (őkezelőket küldjük el a hivatásos halászok mesterségét elsajátítani, vagy hivatásos halászokat hívunk a völgyzáró évi lehalászásához, a mely alkalommal, ha a tanuló többen vannak, halászási tanfolyamot tarthatunk. A kerítőháló alkalmazásának másik fontos feltétele az, hogy a talaj felszíne a hálózást ne akadályozza. Visszamaradt galyak, a tuskók, nagyobb kövek és egyenetlenségek akadályozzák a háló húzását. Ez okból kifolyólag a tuskókat s nagyobb köveket már a völgyzáró építése alkalmával el kell távolítani és a medret ki kell egyengetni. Az elegyengetés, a nagy költség miatt, nem terjedhet a meder egész területére, hanem annak csak azon részeire, a melyek a lehalászásra (a tanya vetésére) alkalmasak. Különösen alkalmasak olyan célra a szelid lejtőjű mélyedések, az annakelölte rétes völgyek, illetve erdei rétek (tisztások), a melyek a lejtőn fekszenek. Ezeket a helyeket a völgyzáró helyszínrajzán jellel, a parton pedig megfelelő csóvívával látjuk el, hogy felkeresésük minden időben könnyűszerrel történhessen. (Folyt. köv.)

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület a háborús állapottal kapcsolatban illetékes helyekre az alábbi három beadványt intézte.

I. A m. kir. földművelésügyi miniszter úrhoz:

Nagyméltóságú Miniszter úr! Kegyelmes Urunk! A háborús viszonyok folytán beállott állapotok között tudvalevőleg általában nagy nehézségekbe ütközik a gazdasági termékeknek az értékesítése. De különösen súlyosan érintik a fennálló viszonyok a halászati termelést; a halat nálunk ugyanis legfőképp friss állapotban kell a fogyasztókhoz juttatni, a mi a mostani közlekedési viszonyok között ilyen gyorsan romló árúnál nem csekély gondot okoz.

A helyzetet még nehezebbé teszi a m. kir. minisztériumnak több czikk kivételének tilalmáról szóló 1914. évi 7362/M. F. számú rendelete. E rendelet 2. §-a I. 15. pontja szerint a haltermékek elől a külföldi piac el van zárva.

Teljesen érthetőnek s méltányosnak találjuk ezt a rendelkezést, amennyiben a mai rendkívüli viszonyok között egy fontos köztápláléknak bent tartását van hivatva biztosítani. Van azonban a 2. §. I. 15. pontja alatt felsorolt halászati termékeknek egy faja, a melyre nézve az idézett rendelet 4. §-a alapján mégis kérni bátorkodunk bizonyos kivételi engedélyt; ez pedig a tógazdaságokban termelt s a piacra elevenen kerülő ponty és czompó hal.

Ez a része a halászati termékeknek az egyedüli, a melyből oly jelentősebb feleslegekkel rendelkezünk, hogy abból rendes körülmények között számottevő külföldi kivitelünk van, legfőképp Németországba és részben Svájcba.

Az eleven ponty és czompó általában drágább, mint az u. n. jegelt friss hal, vagy a sózott s egyéb módon konzervált hal, már csak a piacra való szállítás nehézségei miatt is. Az eleven halat ugyanis sok minden egyéb gondoság mellett, vízzel telt edényekben kell szállítani, a mi a szállítás díját rendkívül emeli. Ezen, az áru természetéből folyó különleges nehézségek s aránylagos nagyobb ára az áru fogyasztási körét máskor is korlátozzák bizonyos mértékben. Ezért kell annak elhelyezését, rendes viszonyok között is, külföldön is keresnünk.

A mostani viszonyok között, a vasúti közlekedés korlátozott volta mellett még azt is figyelembe kell vennünk, hogy valósággal csak a budapesti piac jöhet az eleven hal értékesítése szempontjából figyelembe; a vidéki piacokat majdnem teljesen elvesztjük, mert azokra most eleven halat szállítani, részben a megbízhatlan csatlakozások, részben órák hosszágú tartó várakozások miatt egyáltalán lehetetlen. De a budapesti piac felvevőképesége is bizonyára csökken a multhoz képest, már csak a viszonyok követelte takarékoság folytán is.

*) Ára 400—500 márká.

Ki kell még emelnünk azt is, hogy a haltermékeknek ez a része, éppen különleges volta és aránylag nagyobb ára miatt, a katonaság élelmezése szempontjából sem vehető igénybe.

Hozzá kell végül még azt is tennünk, hogy az idei év a haltermés tekintetében meglehetősen jónak jelezhető, így hát a rendesnél nagyobb feleslegekkel fogunk rendelkezni.

Ezt a felesleget úgy a szövetséges Németország, mint a semleges Svájc, úgy mint eddig is, bizonyára szívesen fogadja. Közgazdasági szempontból pedig figyelembe veendő, hogy az ide való kivittel egyrészt fenntudnók tartani az eddigi kereskedelmi összeköttetésünket, másrészt megóvnók a tógazdaságokat oly veszteségektől, amelyek esetleg válságba sodorhatnák, de minden esetre évek hosszú sorára megbéníthatnák ezt a termelést.

Mindezek folytán az Országos Halászati Egyesület választmányának f. évi október hó 9-én tartott ülésének határozata alapján mély tisztelettel fordulunk Nagyméltóságodhoz, kegyeskedjék illetékes helyen kieszközölni, hogy a tógazdaságokban termelt eleven ponty és czompo kivitele a m. kir. minisztérium 7362/M. E. rendeletének 4. §-a alapján a szövetséges Németországba és a semleges Svájcba a folyó 1914/15. évi évadra megengedessék. Nagyméltóságodnak Budapest, 1914. október 19-én, mély tisztelettel: *Báró Inkey Pál* alelnök, *Répassy Miklós* titkár.

II. A székesfővárosához :

Budapest székesfőváros tekintetes Tanácsának, Budapesten. A háborús viszonyok folytán beállott állapotok tudvalevőleg nagyon megnehezítik a gazdasági termékeknek piacra vitelét. Különösen érzi ezt az a termelési ág, a halászat is, melynek érdekében egyesületünk működik. A hal nálunk általában elevenen, vagy frissen kerül a piacra s így önként érthetőek azok a nehézségek, amelyek a mai közlekedési viszonyok miatt e gyorsan romló árúnál az értékesítés elé torlódnak.

Az ország legnagyobb halaspiaza bizonyára a főváros s így mindenesetre közérdekű dolog, hogy e piacon a fogyasztók igényei a mostani viszonyok között is lehetőleg ki legyenek elégíthetők. De tekintettel arra, hogy a vidéki piacok a halárúkkal éppen a vázolt közlekedési nehézségek miatt, különösen a mellékvonalakon, alig lesz megközelíthető, igen kedvező alkalom nyílnék arra is, hogy a hal a főváros közlelmezésében nagyobb mértékben bevezetessék.

A mikor ezekre a körülményekre az Országos Halászati Egyesület választmányának f. évi október hó 9-én tartott ülésének határozatából kifolyólag a tekintetes Tanács figyelmét bátrak vagyunk felhívni, egyben tisztelettel kérjük arra is, hogy a maga hatáskörében mindazt megtenni szíveskedjék, ami a cél érdekében szükségesnek látszik. E tekintetben elsősorban a nyílt piacokon megfelelő halárusító berendezések sürgős felállításának szükségességére akarunk rámutatni. A főváros nagy terjedelme mellett ugyanis mindenesetre kívánatos, hogy a kifogástalan áruhoz való hozzájutás a nagyközönség számára megkönnyíthetők; ezzel a fogyasztás feltétlenül nagy mértékben emelkednék. Sőt az volna czél szerű az egészséges, árszabályozó verseny kifejlődése szempontjából, ha egy-egy ilyen piacon több kereskedőnek is mód adatnék az eleven, friss halszék mellett való árusítására.

A másik dolog pedig — a mire szintén sürgős és nagy szükség volna — az, hogy a főváros közönsége a halra, mint köztáplálékra külön is figyelmessé tétessék egyrésztől, másrésztől pedig, hogy bizonyos előtételek tekintetében felvilágosíttassék.

Az utóbbi megjegyzésünk az ez idén is mutatkozó koleraesetekkel kapcsolatban észlelt arra a jelenségre vonatkozik, hogy itt-ott még talán hatóságai közegek részéről is az a téves felfogás jut kifejezésre, mintha a hal élvezete kolerajárványos időben veszélyes volna. Eltekintve attól, hogy a gyakorlat még egyetlen egy esetben sem igazolta ezt a félelmet, köztudomásúnak kellene lenni annak, hogy a főzve vagy sülve fogyasztott étel, aminő minden esetben a hal is, egyáltalán semmi veszélyt nem rejt magában.

Tisztelettel kérjük tehát arra is a tekintetes Tanácsot, tegye meg ez irányban is a módjában álló intézkedéseket, hogy a közönség e

tekintetben esetleg a városi közegészségügyi hivatal közbenjöttével felvilágosíttassék.

Kérésünkkel nem csak a halászati termelés s kereskedelem érdekét véljük szolgálni, hanem a főváros közönségének érdekeit is s így abban a biztos reményben intézzük azokat a tekintetes Tanácshoz, hogy azok meg fognak hallgattatni. A tekintetes Tanácsnak, Budapest, 1914. október 10. Mély tisztelettel *Báró Inkey Pál* alelnök, *Répassy Miklós* titkár.

III. A m. kir. honvédelmi miniszter úrhoz :

Nagyméltóságú Miniszter úr, kegyelmes uram! küszöbön áll a hazánkban nagyszámú és halállományunkkal tekintélyes nemzeti vagyon alkotó mesterséges tógazdaságokban a lehalászás, mely egyrészt egy egész év fáradozásának és nagy befektetéseknek gyümölcsét, másrészt egy fontos élelmi cikk megszerzését jelenti.

Tudomásomra jutott, hogy egyes tógazdaságokban a lehalászás elé a szakavatott halászok hadba vonulása folytán nehézségek gődültek és félős, hogy a nemzeti vagyonnak az ide haltermésből álló része veszendőbe megy, másrészt pedig a sujtott tógazdaságokat ez úton érhető károk hazánk fellendülő halászatát fejlődésében meg fogják akasztani.

A halászati ügy érdekében fordulok Nagyméltóságodhoz azon mély tisztelettel kifejezett kéréssel, kegyeskedjék megengedni, hogy oly esetekben, midőn valamely tógazda a közigazgatási hatóság által véleményezett kéréssel fordul az illetékes katonai hatósághoz hadbavonult és nem helyettesíthető halászában a lehalászás idejére leendő szabadságotatása iránt, amennyiben az illető szolgálati minősége azt lehetővé teszi, a kérelemnek hely adassék. Nagyméltóságodnak Budapest, október 10. Mély tisztelettel *báró Inkey Pál*, az Országos Halászati Egyesület alelnöke.

A Balatoni halászati r.-t. zárszámadása, a melyet az igazgatóság az idén a szeptember hó 27-én Siófokon megtartott közgyűlés elé terjesztett, szintén tanúságot tesz a mai háborús idők közvetlenül megelőzőt nyomasztó gazdasági helyzetről, mert az eddigi eredményes munka után, nyereség helyett veszteséggel zárul.

Az igazgatóság jelentése szerint a 7870 korona 60 fillért kitevő veszteség egyik legfőbb oka a kedvezőtlen időjárás miatt való eredménytelen halászat volt. A hosszú és szélcsendes meleg ősz, majd a decemberi szokatlanul élénk viharok a szó szoros értelmében gátolták a halászatot; télen a Balaton első vékony jégét a több napon át tartó vihar felszakgatta; a jégtorlódások fenéig nyúltak s még a tó fenekét is feltúrták, úgy hogy a jég alatt húzott háló lépten-nyomon akadozott és szakadozott. A tavaszi halászatot pedig csak f. évi márczius 11-től márczius 31-ig űzhették.

A másik hátrányos dolog meg az volt, hogy a marosmenti alvidék népességét, amely a beszórt száraz hal túlnyomó fogyasztója, a víz-áradások tették szegényné s így a készleteket egyáltalán nem lehetett, vagy csak olcsón értékesíteni.

A pikkelytermelés sem sikerült ebben az üzleti évben; a pikkelyeket szolgáltató garda halászata csak tartós deres ősz s tavaszi napokon jár eredménynyel; ez idén alig volt rá alkalom.

Mindehhez járult még az eddigi jövedelem alapul vételével kivett nagy adó s az óvadéku szolgáló értékpapírok nagy árfolyamessése. Ezek az okok, együttesen idéztek elő, hogy a múlt évből áthozott 5747 K 96 fillér nyereségfelesleg mellett is még 7870 K 60 fillér veszteségmaradvány mutatkozik.

Az 1913/14. évi *mérlegszámla* egyébként a következő adatokat tartalmazza :

Vagyon. Pénztárkészlet: 73655 K 19 f. Ingatlanok: 108.121 K 90 f. Gőzhajók: 102.995 K 87 fill. Berendezések: 227.345 K 65 fill. Óvadékok: 48.050 K — f. Folyószámlakövetelések: 15.086 K 43 f. Készletek: 34.333 K 11 f. Átmeneti tételek egyenlege: 9078 K 80 f. Egyenleg mint veszteség: 7870 K 69 f. Összesen: 625.537 K 66 f.

Teher. Múlt évi nyereség áthozatal: 5747 K 96 f. Részvénytőke: 240.000 K — f. Rendes tartalékalap: 36.066 K 47 f. Rendkívüli tartalékalap 87.000 K — f. Értékcsökkenési tartalékalap 250.000 K — f. Óvadékok: 2149 K 74 fill. Fel nem vett osztalék: 2070 K — fill. Folyószámla tartozások: 3503 K 49 f. Összesen: 626.537 K 66 f.

A *veszteségnyereség számla* adatai a következők:

Tartozik. Múlt évi nyereségáthozatal: 5747 K 96 f. Haszonbér-

számla : 59.882 K 96 fill. Haltenyészési számla: 12.355 K 49 fill. Munkabérek : 148.299 K 43 fill. Gőzhajószámla: 27.622 K 50 fill. Adószámla : 33.294 K 88 f. Általános üzemi kiadások : 47.543 K 75 f. Árfolyamkülömbözeti számla: 1558 K 75 f. Összesen: 336.305 K 88 f.

Követel. Mult évi nyereségáthozatal: 5747 K 96 f. Jövedelem halból: 293.352 K 22 f. Jövedelem pikkelyből, kamatokból és vontatásból: 29.335 K 05 f. Egyenleg, mint veszteség: 7870 K 69 f. Összesen: 336.305 K 92 f.

Ez utóbbi tételekből világlik ki a veszteség oka számszerűleg is, mert a jövedelem a halból a mult 1912/13. üzletévben 320.147 K 24 f. volt, vagyis 2.795 K 02 fillérrel több, a pikkelyből stb. pedig 72.521 K 21 fill., vagyis 43.186 K 16 fillérrel több.

Az Országos Halászati Egyesület október hó 9-én tartott értekezletén a tarifakedvezmény ügyében történt felszólamlások kapcsán kaptuk az alábbi figyelemre méltó sorokat:

Az Országos Halászati Egyesület legutóbbi értekezletén felemlítettem, hogy az osztrák vasutak a friss- és élőhalszállítmányoknál kedvezményes díjtételt léptettek életbe 1914. július 1-től kezdődőleg.

Állításom igazolására utólag közlöm, hogy a kérdéses tarifarendelvény a „Lokal- u. Gütertarief der K. u. K. Staatsbahnen gemeinsames Heft Ausnahmtarief 3/F.“ 138. oldalán jelent meg.

Az alábbi táblázat adataiból kitűnik, mily mértékben drágább a szállítás a MÁV.-nál, mint az osztrák vasutakon.

Távolság	1914. július hó 1-ig		1914. július hó 1-től		
	személyvonathoz feladott				
	frissen jegelt hal	élő hal	friss vagy élő halakból		
Km.	bármilyen mennyiségben való feladása esetén		5000 kg.	10.000 kg.	
	a szállítás díja fillérben 100 kilogrammonként				
50	Osztr. áll. v.	85	81	73	68
	Máv.	98	98	98	98
		+ 13	+ 17	+ 25	+ 30
100	Osztr. áll. v.	150	146	130	120
	Máv.	181	181	181	181
		+ 31	+ 35	+ 51	+ 61
150	Osztr. áll. v.	213	209	183	168
	Máv.	260	260	260	260
		+ 47	+ 51	+ 77	+ 92
200	Osztr. áll. v.	276	272	236	216
	Máv.	339	339	239	339
		+ 63	+ 67	+ 103	+ 123
250	Osztr. áll. v.	330	326	280	255
	Máv.	403	403	403	403
		+ 73	+ 77	+ 123	+ 148
300	Osztr. áll. v.	390	386	329	298
	Máv.	466	466	466	466
		+ 76	+ 80	+ 137	+ 168
350	Osztr. áll. v.	450	446	378	341
	Máv.	529	529	529	529
		+ 79	+ 83	+ 151	+ 188
400	Osztr. áll. v.	510	506	427	384
	Máv.	592	592	592	592
		+ 82	+ 88	+ 165	+ 208
450	Osztr. áll. v.	568	564	464	416
	Máv.	651	651	651	651
		+ 83	+ 87	+ 187	+ 235
500	Osztr. áll. v.	626	622	499	447
	Máv.	708	708	708	708
		+ 82	+ 86	+ 209	+ 261

Zimmer Ferencz.

A Szolnokvidéki felsőtiszai halászati társulat f. évi október hó 20-án tartotta Szolnokon rendes évi közgyűlését **Borbély Géza** elnöke alatt. Az igazgató jelentése szerint a lefolyt évben 1.700.000 darab fogassüllőikrát kapott állami támogatásként a földmívelési kormánnyól, melyet a csatlótiszafői és sárszög-szakállasi holtágokban helyeztek ki, hol azok sikeresen ki is keltek. Pontyivadék útján való mesterséges behalásítás a lefolyt évben nem történt, de igen sikerültnek mondható a természetes szaporodás. A társulati vízterület 5 szakaszra osztva bérbe van adva. Az egyes szakaszok bérjövödelme kat. holdanként 1-90, 1-275, 1-96, 1-50 és 1-515 korona. A mult évi számadások szerint 10253-40 kor. bevétellel szemben 9650-41 kor. kiadás me-ült fel. A jövő évi költségeket 1756-17 koronával irányozták elő s ehhez képest a tagok évi járulékat kat. holdanként 27 fillérben állapították meg.

K.

VEGYESEK.

Kolera és a halászat. Az országban szörványosan előforduló koleraesetek kapcsán a hatóságok túlbuzgósága itt-ott ismét az ártatlan halászatot zaklatja. Az esetleg előforduló vizsás rendelkezések megszüntetése céljából közöljük szószerint a belügyminisztérium alábbi leiratát, a melyet az országos halászati egyesület 1913. évi beadványára (l. Halászat 1913. decz. 1.) a főváros polgármestere útján az egyesülethez intézett:

Magyar királyi belügyminiszter. P. H. Szám 19074/913. VII—d. Az Országos Halászati Egyesület csatolt kérelmét azzal a felhívással küldöm meg polgármester úrnak, hogy értesítse a nevezett egyesületet, hogy bár a kolera ellen való védekezés tárgyában kiadott 110000/913. sz. itteni szabályzat 45. §-a kolera idején a hal árusítására és fogyasztására vonatkozólag elég világosan intézkedik, mégis, tekintettel az országos halászati egyesület részéről is hangoztatott, indokolt panaszokra, az említett szabályzat tervbe vett új kiadásában, a halászat indokolatlan korlátozásának megakadályozása érdekében, részletesebben intézkedni fogok. Budapest, 1913. évi november hó 28-án. A miniszter helyett: Horváth Emil s. k. államtitkár. A székesfőváros Polgármesterének Budapest.

A hol tehát a hatóság a hal árusítását és fogyasztását tiltja, a halászatot korlátozza, e rendeletre hivatkozással az ellen azonnal panasz teendő.

Németország halkereskedelme. Egyik német szaklap szerint (Korrespondenzblatt für Fischzüchter. 1914. No. 15.) Németország egész évi halkereskedelmének értéke 50 millió márkára rúgott 1913-ban. Ebből 5 millió a német ponty-, czompo- és pisztráng-termésre esik, 33 millió a többi németországi édesvízi halra, 12 millió pedig a külföldi édesvízi halakra.

A tengeri halkereskedelem 100 millió márka értékű árút forgatott; a német tengeri halak értéke 40 millió márkára, a külföldi tengeri halaké pedig 60 millió márkára becsülhető.

Hannover halastavai. Érdekes statisztikát közöl a hannoveri gazdasági kamara 1913. évi jelentésében a tartomány halastavairól az alábbi táblázatban:

Kerület	T a v a k		Lecsapolható tó	
	száma	nagysága „Morgen“*)	száma	nagysága „Morgen“*)
Hannover	1078	631-29	688	485-45
Hildesheim	1213	2159-58	1002	2029-63
Lüneburg	3882	9089-08	2939	8401-67
Stade	1057	2407-64	834	1791-81
Osnabruck	996	1192-92	729	931-52
Aurich	177	251-81	17	18-88
Összesen	8403	15732-32	6209	13658-96

*) 1 Morgen = 1/3 hektár.

Érdekes, hogy a tavak átlagban alig 2 morgen, vagyis $\frac{1}{2}$ hektár nagyságúnak. Sok kicsiny tó jellemzi tehát a vidéket. A lecsapolható tavak az összesnek mintegy $\frac{3}{4}$ részét teszik.

A tavak $\frac{2}{3}$ része egyébként pontyos tó.

Budapesti halpiacz. A Duna áradása folytán ez utolsó 2 hét alatt csak igen kis mértékben érkezett jegelt hal a piacra, a mely körülmény egyes halfajoknál némi áremelkedést idézett elő. Különösen süllő, kecsge és vágóharcsában volt hiány. Tok és viza még mindig hiányzik és tekintettel arra, hogy e halakat Oroszországból szereztük be, a jelen viszonyok közt nincs is kilátás, hogy egyhamar piacra kerüljenek.

Élőhalban nem igen élénk a forgalom. Miután már több tógazdaságban halásznak, a felhozatal elég nagy ugyan, a kereslet azonban teljesen a háború által okozott rossz gazdasági viszonyok nyomása alatt áll.

A vidék érdeklődik hal után, de a beállott melegebb időjárás a hordóban való szállítást lehetetlenné teszi.

Kivételre egyelőre nincs kilátás. A Galicziával kötött szerződések mind storniroztattak.

A budapesti piac halárai nagyban:

Viza és tok	— — —	K
Kecsge nagyság szerint	2.80 - 4.-	"
Süllő nagy	2.80—3.20	"
Süllő közép	2.-—2.80	"
" apró	1.20—2.-	"
Élő ponty nagy	1.70—1.90	"
" " közép	— — —	"

Élő ponty kicsi	1.40—1.50	K
Jegelt ponty nagy	1.20—1.40	"
" ponty kicsi	0.70—0.-	"
Harcsa vágó	2.40—3.20	"
" közép	— — —	"
Czompó élő	1.40—0.-	"
Csuka élő	1.60—0.-	"
" jegelt	0.70—1.10	"
Márna élő	1.20—0.-	"

Z.

Tógazdaságok figyelmébe!

Halászmester és halászati nagyvállalkozó vagyok, elsörendű szakember, felnőtt fiammal és tizenkét halásztársammal azonnali belépésre **elvállalom a legkisebb halastavaktól a legnagyobb halastavak lehalászását.** Levelek **Önálló és szakavatott** jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsa élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító BUDAPEST, Központi vásáresarnok. Telefon: 61—24.

CHEMISCHE FABRIK SCHLUTUP

Dr. Max Stern
Schlutup, bei Lübeck.

A Kitűnően bevált

I-a SCHLUTUPI HALLISZT

egyedüli készítője.

Rendkívül nagy halhúsgyarapodás csekély termelési költség mellett. Feltűnő jó eredmények pontyoknál, czompóval való vegyes benépesítés mellett, valamint pisztrángoknál, különösen zsenge ivadék- és növendékhalaknál. . . .

Pallini Bátor INKEY PÁL iharosi tógazdaságában

kiválóan szép 2—3-nyaras pontyok, igen szép 1-nyaras pontyok, anyapontyok, süllők, amerikai törpeharcsák, compók és naphalak kaphatók tenyésztés céljaira, valamint megtermékenyített süllőikrák is.

Arjegyzéket kívánatra szívesen küldünk.

Vasúti állomás: Csurgó vagy Nagykanizsa. Posta és távirat: Iharosberény.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd.

Sürgönczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

ősi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingau-i pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorítát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Arjegyzékekkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.